ICCJ – Acordarea de daune morale. Stabilirea corectă a cuantumului

Legislaţie relevantă:

Legea nr. 554/2004, art. 2 alin. (1) lit. i), n), alin. (2) şi art. 18 alin. (3) lit. e)

Atitudinea autorităţii publice de a emite un act administrativ cu caracter normativ fără ca mai apoi să procedeze la punerea în executare a acestuia, urmată de o îndelungată şi nejustificată întârziere a abrogării actului respectiv – situaţie ce a generat o stare de insecuritate juridică de natură să producă efecte negative asupra dreptului de proprietate al unei persoane – poate fi calificată ca intrând sub incidenţa prevederilor art. 2 alin. (1) lit. i) şi n) şi alin. (2) din Legea nr. 554/ 2004 şi, prin urmare, poate constitui temei al atragerii răspunderii autorităţii publice sub forma obligării acesteia la plata de daune morale către persoana astfel vătămată.

În stabilirea cuantumului acestor despăgubiri instanţa de judecată este datoare să aplice criterii subordonate conotaţiei aprecierii rezonabile, pe o bază echitabilă, corespunzătoare prejudiciului real şi efectiv produs.

Decizia nr. 1 din 9 ianuarie 2014

Prin sentinţa civilă nr.187/2013 din 8 martie 2013, Curtea de Apel Cluj – Secţia a II-a civilă, de contencios administrativ şi fiscal a respins excepţia inadmisibilităţii acţiunii invocată de către pârâtul Guvernul României; a admis excepţia lipsei calităţii procesuale pasive a pârâtului Municipiul Cluj-Napoca şi, în consecinţă, a respins pretenţiile privind obligarea acestuia la modificarea PUZ, sub sancţiunea plăţii

unor penalităţi pe zi de întârziere; a admis în parte acţiunea precizată, formulată de reclamanta SV în contradictoriu cu pârâtul Guvernul României şi, în consecinţă, a obligat pârâtul să plătească reclamantei echivalentul în lei la data plăţii a sumei de 20.000 euro, reprezentând despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin lipsirea folosinţei imobilului teren înscris în CF 171xxx Cluj-Napoca, nr. cad. 13xxx, precum şi cheltuieli de judecată în sumă de 51,3 lei, a respins ca rămase fără obiect celelalte pretenţii formulate în contradictoriu cu pârâtul Guvernul României şi a constatat că reclamanta a renunţat la judecată faţă de pârâta Compania Naţională de Autostrăzi şi Drumuri Naţionale din România SA.

Pentru a pronunţa această soluţie, instanţa de fond a reţinut următoarele aspecte:

Prin acţiunea formulată, reclamanta SV a solicitat, în contradictoriu cu Compania Naţională de Autostrăzi şi Drumuri Naţionale din România SA, Guvernul României şi Municipiul Cluj-Napoca, obligarea pârâtei Compania Naţională de Autostrăzi şi Drumuri Naţionale din România SA să realizeze toate demersurile necesare în vederea abrogării de către Guvern a HG nr. 784/2009, într-un termen rezonabil stabilit de instanţa de judecată; obligarea Guvernului României să implementeze decizia de abrogare a HG nr. 784/2009 privind aprobarea indicatorilor tehnico-economici ai obiectivului de investiţii Varianta Ocolitoare Cluj-Nord, într-un termen rezonabil stabilit de instanţa de judecată; obligarea Guvernului României să transmită Municipiului Cluj-Napoca împrejurarea abrogării HG nr. 784/2009 de îndată ce acest act normativ va fi abrogat; obligarea Municipiului Cluj-Napoca să opereze modificările de rigoare în Planul Urbanistic Zonal (PUZ), de îndată ce HG nr. 784/2009 va fi abrogată şi obligarea pârâţilor de rândul 1 şi 2 la plata în solidar către reclamantă a sumei de 100.000 euro, reprezentând prejudiciul material şi moral suferit prin lipsirea reclamantei de folosinţa imobilului terenul înscris în CF 171xxx Cluj-Napoca,

număr cadastral 13xxx, calculate de la data intrării în vigoare a HG nr. 784/08.07.2009. Totodată, a solicitat să fie obligaţi pârâţii, în temeiul art.18 alin. 5 din Legea nr. 554/2004, la plata în favoarea reclamantei de penalităţi în cuantum de 100 lei pentru fiecare zi de întârziere, calculate de la data stabilită de către instanţă pentru executarea hotărârii, în condiţiile art. 24 din Legea nr. 554/2004 şi până la data modificării PUZ în acord cu abrogarea HG nr. 784/2009, astfel încât situaţia proprietăţii reclamantei să redevină la starea de dinainte de intrarea în vigoare a acestui act administrativ.

Prin precizările formulate, reclamanta a învederat că înţelege să renunţe la judecată faţă de pârâta CNADNR SA, plata sumei de 100.000 Euro fiind solicitată a fi făcută de pârâtul Guvernul României, aceasta reprezentând despăgubiri pentru daunele morale suferite.

Reclamanta a susţinut, în esenţă, că prin aprobarea HG nr. 784/2009 şi neducerea la îndeplinire a proiectului ce includea şi proceduri de expropriere, aceasta nu s-a putut bucura de exerciţiul deplin al dreptului de proprietate al suprafeţei de teren în cauză.

Pârâţii au invocat excepţiile inadmisibilităţii acţiunii, a lipsei de obiect a acesteia, raportat la împrejurarea abrogării HG nr. 784/2009, precum şi cea a lipsei calităţii procesuale pasive a Municipiului Cluj-Napoca, cu privire la care a fost făcută aplicarea prev. art. 137 alin. 2 C.pr.civ.

În privinţa stării de fapt, Curtea a reţinut că reclamanta a arătat că a dobândit dreptul de proprietate asupra imobilului situat administrativ in Cluj-Napoca, identificat conform CF nr. 171872, număr cadastral 13538, prin moştenire şi partaj la finele anului 2008 şi, datorită poziţiei deosebite a terenului, s-a gândit să construiască un azil de bătrâni sau un schit, iar în acest sens a început demersurile pentru a stabili care sunt paşii de urmat în vederea punerii în

practică a planurilor sale.

Prin răspunsul primit din partea Companiei Naţionale de Autostrăzi şi Drumuri Naţionale din România, cu număr de înregistrare 92/8377/16 februarie 2011, i s-a transmis că obiectivul de investiţie" Varianta de ocolire Cluj-Napoca ", obiectiv care "afectează terenul deţinut de dumneavoastră în intravilanul municipiului Cluj-Napoca " se află în stadiul de Studiu de Fezabilitate finalizat, iar în aceste condiţii nu are posibilitatea de a executa lucrări de construire pe terenul care este afectat de construcţia variantei ocolitoare cu precizarea că o construcţie definitivă nu poate fi executată la o distanţă mai mică de 22,00 m. faţă de axul drumului. In plus, i s-a comunicat că obiectivul varianta ocolire Cluj-Napoca nu a fost inclus în lista de investiţii în anul 2011. Răspunsuri similare a obţinut şi din partea altor autorităţi la care s-a adresat în aceea perioadă.

Dată fiind situaţia, reclamanta şi-a văzut compromis proiectul privind edificarea schitului pe terenul său, aşa încât singura variantă care i s-a părut posibilă la acel moment a fost aceea de a beneficia de sumele primite în cadrul procedurii de expropriere, pentru a putea construi în altă parte. Doar că procesul de expropriere a întârziat nejustificat, ceea ce a determinat-o să introducă o acţiune pentru obligarea autorităţilor să procedeze la expropriere şi să-i acorde sumele cuvenite cu titlu de despăgubiri. Cererea reclamantei de chemare în judecată a fost respinsă ca lipsită de interes, în cadrul dosarului nr. 124/33/2012 al Curţii de Apel Cluj.

Pentru a se pronunţa astfel, instanţa a reţinut că, având in vedere ca realizarea Proiectului Varianta Ocolitoare Cluj Nord presupunea eforturi financiare si tehnice deosebite, iar strategia de dezvoltare a reţelei de drumuri naţionale se stabileşte la nivelul Guvernului, ţinând cont, in primul rând, de contextul socio-economic, acest obiectiv nu a mai fost introdus in nici una din listele obiectivelor cu finanţare de la Bugetul de Stat pe anii 2010,2011,2012.

Dat fiind faptul ca intr-un termenul rezonabil de la aprobarea Indicatorilor Tehnico-economici nu s-au alocat fondurile necesare investiţiei, s-a procedat la demararea procedurii de abrogare a HG nr.784/08.07.2009.

Astfel, Comisia Tehnico-Economică instituita la Direcţia Regionala de Drumuri si Poduri Cluj a avizat favorabil, in data de 20.02.2012 si a propus spre avizare CTE- CNADNR SA – Bucureşti demararea procedurii de abrogare a HG nr. 784/2009 pentru aprobarea indicatorilor tehnico-economici ai obiectivului de investiţii “Varianta de Ocolire Cluj Nord”.

Reclamanta susţine că a fost adusă astfel, din culpa autorităţilor incapabile să reglementeze o situaţie juridică concretă şi viabilă în condiţii economice previzibile, nu doar în situaţia de a-i suporta o ingerinţă nelimitată în timp cu privire la dreptul său de proprietate, dar şi în aceea de a-şi vedea distruse proiectele pe care le-a pus la cale cu mari eforturi, fiind nevoită la fiecare pas să se plieze, pe propria-i proprietate, după comportamentul instabil şi imprevizibil al administraţiei.

Curtea a analizat excepţia inadmisibilităţii acţiunii, constatând că aceasta este nefondată, în raport cu dispoziţiile art. 1 din Legea nr. 554/2004, care nu conferă legitimitate procesuală exclusiv cu privire la anularea unui act, ci şi cu privire la un refuz nejustificat de a emite un act, fie el şi un act de abrogare a unui act administrativ anterior.

Prin adresa comunicată la data de 05.07.2012, Guvernul a refuzat să abroge HG nr. 784/2009, apreciind reclamaţia formulată de reclamantă ca neîntemeiată. Or, exact această atitudine, apreciată prin prisma unui refuz nejustificat de a abroga un act clar devenit inoportun a determinat-o pe reclamantă să apeleze la concursul instanţei de contencios administrativ, invocând teza excesului de putere manifestat sub forma încălcării dreptului de proprietate al său.

Totodată, Curtea a avut în vedere că, pe parcursul soluţionării cauzei, a fost publicată în Monitorul oficial HG nr. 1101/2012 privind abrogarea HG nr. 784/2009, chiar şi în condiţiile în care terenul reclamantei este liberat de orice sarcini, rămânând în discuţie dacă se impune repararea prejudiciului pe care l-a suferit din cauza poziţiei autorităţilor faţă de proiectul de infrastructură demarat.

Ca atare, deşi primele două petite au rămas fără obiect, iar faţă de pârâta CNADNR SA s-a şi renunţat la judecată, Curtea urmând a se pronunţa în consecinţă, s-au apreciat ca admisibile pretenţiile privind acordarea despăgubirilor pentru daunele morale alegate, formulate în contradictoriu cu pârâtul Guvernul României.

Analizând fondul cauzei, instanţa a luat act de faptul că în doctrină s-a arătat că, în baza dreptului comun al contenciosului administrativ, patru sunt condiţiile tradiţionale ale răspunderii administraţiei pentru pagubele cauzate prin acte administrative ilegale, respectiv ilegalitatea, prejudiciul, legătura cauzală şi culpa.

Analizând punctual condiţiile răspunderii administrativ-patrimoniale, Curtea a apreciat că, în cazul de faţă, culpa se prezumă, din moment ce legea asimilează „refuzul nejustificat” cu actul administrativ; de aici rezultă că, ori de câte ori instanţa de contencios administrativ califică refuzul ca fiind nejustificat, înseamnă că acesta este determinat de o atitudine culpabilă a autorităţii publice. Actul administrativ ilegal, ca şi refuzul nejustificat, reprezintă una şi aceeaşi categorie de ilicit administrativ, care fundamentează acţiunea în contencios administrativ, implicit răspunderea administrativ-patrimonială.

Luând în calcul aceste repere doctrinare, Curtea a constatat că în cauză sunt prezente toate cele patru elemente ale răspunderii, iar pentru a aprecia astfel, a luat act, în primul rând, de faptul că pârâtul s-a manifestat cu exces de

putere, creând prin atitudinea sa o stare de incertitudine juridică, care având în vedere durata sa, efectele produse cu privire la dreptul de proprietate al reclamantei, precum şi pasivitatea manifestată cu ocazia demersurilor prealabile ale acesteia, poate fi calificată ca intrând sub incidenţa prev. art. 2 alin. 1 lit. i şi n din şi alin. 2 din Legea nr. 554/ 2004.

Pe de altă parte, Curtea a constatat că, potrivit principiului comunitar al certitudinii juridice si conform jurisprudenţei constante a CEDO, o soluţie dispusa printr-o lege sau prin alt act normativ trebuie implementată cu o claritate şi o coerenţă rezonabilă pentru a evita pe cât posibil insecuritatea juridică şi incertitudinea pentru subiecţii de drept la care se referă măsurile de aplicare a acestei soluţii.

În acord cu susţinerile reclamantei, instanţa de fond a apreciat că nu interesează în prezenta cauză că, la momentul emiterii sale, HG nr. 784/2009 a fost emisă ţinând cont de interesele colectivităţii, proiectul fiind necesar în vederea dezvoltării Municipiului Cluj Napoca. Ceea ce poate fi însă imputat Guvernului, lăsând la o parte motivele obiective care au determinat renunţarea la dezvoltarea infrastructurii în această direcţie, este lentoarea de care a dat dovadă în a scoate din peisajul normativ acest act, îndepărtând astfel toate efectele produse cu privire la titularii dreptului de proprietate asupra terenurilor din zona vizată.

Această pasivitate este dovedită chiar prin susţinerile din întâmpinarea CNADNR SA, conform cărora acest obiectiv nu a mai fost introdus in nici una din listele obiectivelor cu finanţare de la Bugetul de Stat pe anii 2010, 2011, 2012, procedura de abrogare a HG 784/08.07.2009 fiind demarată însă abia la data de 20.02.2012, de către Comisia Tehnico-Economica instituita la Direcţia Regionala de Drumuri si Poduri Cluj. Chiar în situaţia în care s-ar aprecia că acest interval este unul rezonabil, nu poate fi înţeleasă atitudinea pârâtului care, la data de 05.07.2012, a refuzat să abroge HG nr.

784/2009, apreciind reclamaţia formulată de reclamantă ca neîntemeiată şi determinând-o astfel să introducă prezenta acţiune, în cadrul căreia pretenţiile formulate au fost cuantificate prin raportare la întregul context al demersurilor întreprinse pentru valorificarea, de o manieră sau alta, a terenului.

În concret, exproprierea nu mai este posibilă, neexistând fondurile necesare implementării proiectului de autostradă, nici măcar pentru această fază, aspect cunoscut de către pârât de peste trei ani, fiind imposibil ca reclamanta să primească o compensaţie echitabilă pentru lipsirea sa de exerciţiul dreptului de proprietate. Cu toate acestea, hotărârea de aprobare a proiectului a rămas în vigoare, deci, exerciţiul dreptului reclamantei de proprietate a fost îngrădit, fără ca, totuşi, să existe perspectiva unei compensaţii echitabile.

În ceea ce priveşte justificarea daunelor astfel produse, Curtea a luat act de faptul că din probaţiunea administrată, respectiv declaraţiile martorilor LL, arhitectul la care a apelat petenta pentru demararea proiectului de pe terenul vizat şi SL, prietenă apropiată a acesteia, luând în calcul şi înscrisurile anexate, a rezultat că şi această condiţie este îndeplinită.

Curtea a apreciat că toate probele administrate au fost de natură să certifice seriozitatea intenţiei reclamantei de a edifica, în orice condiţii, un astfel de proiect, care să vină şi în sprijinul colectivităţii, acesta fiind motivul pentru care a întreprins demersuri pentru identificarea unui alt teren pentru edificarea schitului şi a avansat sumele de bani aferente realizării proiectului, în speranţa unei proximităţi a exproprierii şi deci a încasării sumelor care să o ajute să finalizeze construcţia. Într-un final, autorităţile au decis însă să abroge hotărârea de aprobare a proiectului de centură ocolitoare, situaţie care certifică, o dată în plus, paguba suferită, din moment ce, bazându-se pe o decizie a autorităţilor, a început implementarea proiectului în altă

parte.

În stadiul actual, a reţinut judecătorul fondului, nu se poate nega că dreptul reclamantei de a se bucura de toate atributele pe care le conferă dreptul de proprietate conform normelor legale pertinente a fost serios afectat. Exploatarea acestui teren de către titularul dreptului de proprietate conform cu voinţa sa, respectiv cu voinţa reclamantei de a construi, a fost compromisă, paralizând astfel dreptul de dispoziţie materială şi juridică a acestuia, atribute inerente dreptului recunoscut de lege.

Această situaţie de pasivitate din partea expropriatorului, care îi indisponibilizează bunul în vederea exproprierii, pentru ca apoi să renunţe la expropriere, dar fără ca liberarea din punct de vedere juridic a imobilului reclamantei să survină de îndată, afectează garanţia constituţională a dreptului de proprietate (art. 44 alin. 2 din Constituţie) şi implicit garanţia convenţională (art. 1 parag. 1 din Protocolul 1 la Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi libertăţilor fundamentale) aşa cum a fost ilustrată în jurisprudenţa pertinentă a instanţei de contencios european al drepturilor omului.

În privinţa cuantumului ce va fi acordat reclamantei, Curtea a apreciat că suma de 20.000 Euro este îndestulătoare pentru a indemniza prejudiciul suferit, în acest sens luând act de toate împrejurările cauzei, astfel cum au fost ele anterior expuse, de atitudinea reclamantei din 2009 şi până în prezent, ea fiind nevoită să renunţe la edificarea, în condiţiile iniţial previzionate, a unui proiect pentru a comemora pierderea gravă suferită pe plan personal, de importanţa pe care acesta o avea pentru ea, atestată de înverşunarea cu care a urmărit punerea lui în practică, de împrejurarea că, în lipsa sursei de finanţare reprezentată de despăgubirile ce i s-ar fi cuvenit în urma exproprierii, este incertă posibilitatea de finalizare efectivă a construcţiei pentru care în final a fost obţinută autorizaţia, eliberată pentru un

proiect de mai mică amploare decât cel iniţial, precum şi de faptul că au fost pierdute alte posibile surse de finanţare.

Curtea a mai avut în vedere şi faptul că indemnizarea victimei nu trebuie să fie una speculativă, ci să reprezinte o reparare suficientă a drepturilor sale încălcate, cuantumul acesteia urmând în mod necesar a fi raportat la atitudinea adoptată de pârât în rezolvarea situaţiei reclamate de petentă. Totodată, încredinţată fiind că răspunderea are atât o funcţie sancţionatorie cât şi una preventivă, Curtea a reţinut că se impune ca prezenta decizie să şi prevină, nu doar să repare, prin consacrarea unor conduite viitoare care să nu justifice necesitatea unor noi sancţiuni şi prin găsirea celor mai potrivite soluţii pentru particular atunci când acesta vine în coliziune cu autoritatea publică.

Ca atare, în baza prev. art. 1,8 şi 18 din LCA, art. 274 alin. 1 C.pr.civ., acţiunea precizată a fost admisă în parte, pârâtul Guvernul României fiind obligat la plata echivalentului la data plăţii a sumei de 20.000 Euro, reprezentând despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin lipsirea reclamantei de folosinţa imobilului teren înscris în CF 171872 Cluj-Napoca, nr. cad. 13538, precum şi cheltuieli de judecată în sumă de 51,3 lei, taxă de timbru şi timbru judiciar. Totodată, au fost respinse ca rămase fără obiect celelalte pretenţii formulate în contradictoriu cu pârâtul Guvernul României, urmare a abrogării HG nr. 784/2009, luându-se act şi de faptul că această împrejurare a fost adusă la cunoştinţa celorlalte părţi litigante, inclusiv a pârâtului de rând trei, prin intermediul instanţei de judecată, în cursul judecării procesului. Totodată, instanţa a ţinut cont de faptul că, la termenul din 22.02.2013, reprezentantul reclamantei nu a indicat expres instanţei faptul că înţelege să renunţe la judecată în privinţa petitelor care nu au mai fost reluate în cuprinsul concluziilor scrise.

Conform prev. art. 246 C.pr.civ., s-a constatat că petenta a renunţat la judecată faţă de pârâta Compania Naţională De

Autostrăzi Şi Drumuri Naţionale Din România SA, iar pretenţiile formulate împotriva pârâtului Municipiul Cluj Napoca vor fi respinse ca urmare a admiterii excepţiei lipsei calităţii procesuale pasive a acestuia.

Pentru a dispune astfel, au fost validate apărările conform cărora potrivit dispoziţiilor art. 36 alin. 5 lit. c din Legea nr. 215/2001 privind administraţia publică locală, consiliul local avizează sau aprobă, în condiţiile legii, documentaţiile de amenajare a teritoriului şi urbanism ale localităţilor. În acest sens, o acţiune în obligarea la modificarea unui PUZ reprezintă în fapt o acţiune în obligarea la emiterea unui act administrativ-hotărâre de consiliu local, ce ar fi trebuit formulată faţă de Consiliul Local al municipiului Cluj-Napoca – organ abilitat a emite acte administrative de categoria celui solicitat.

Împotriva sentinţei civile nr. 187 din data de 8 martie 2013 pronunţată de Curtea de Apel Cluj – Secţia a II-a civilă, de contencios administrativ şi fiscal a declarat recurs în termen legal pârâtul Guvernul României, prin care s-a solicitat admiterea căii extraordinare de atac şi modificarea în tot a hotărârii atacate în sensul respingerii acţiunii formulate de reclamanta SV, în principal ca rămasă fără obiect şi în subsidiar ca neîntemeiată.

Soluţia pronunţată de instanţa de fond, prin sentinţa recurată, a fost considerată ca nelegală şi neîntemeiată, întrucât deşi s-a constatat că acţiunea a rămas fără obiect, judecătorul cauzei a acordat reclamantei daune morale în cuantum de 20.000 Euro.

Recurentul a menţionat că potrivit art. 8 din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ cererea de despăgubire morală este o cerere accesorie petitului principal, prin care se stabileşte dacă un act administrativ sau refuzul de a soluţiona o cerere au caracter vătămător pentru persoana care pretinde acest lucru, şi că numai în situaţia în care instanţa

stabileşte că actul administrativ este nelegal şi de natură a vătăma un drept recunoscut de lege reclamantului, sau dacă stabileşte că refuzul de a soluţiona o cerere este nejustificat se poate antrena şi răspunderea pentru daunele morale.

Or, în speţă, s-a relevat, instanţa de fond nu a făcut analiza actelor administrative sau a refuzului, pentru simplul motiv că acţiunea a rămas fără obiect, astfel că aceeaşi instanţă nu putea obliga pe pârâtul recurent la plata de daune morale, deoarece acestea sunt subsidiare acţiunii principale.

În condiţiile în care acordarea daunelor morale a fost motivată de către instanţa fondului prin prejudiciul moral suferit de către reclamantă prin lipsirea de folosinţă a imobilului teren odată cu adoptarea H.G. nr. 784/2009, a apreciat Guvernul României că s-a făcut, în litigiu, o confuzie între daunele materiale şi cele morale, şi că partea care solicită acordarea daunelor morale este obligată să dovedească producerea prejudiciului şi legătura de cauzalitate existentă între prejudiciu şi fapta autorităţii.

S-a precizat, în primul rând, că temeiul juridic al acordării unor despăgubiri materiale sau morale este răspunderea civilă delictuală, în cazul în care sunt îndeplinite în mod cumulativ condiţiile angajării acestei răspunderi. Din acest punct de vedere, s-a arătat că săvârşirea unei fapte ilicite cu vinovăţie nu poate fi reţinută în sarcina Guvernului României, deoarece în momentul în care proiectul actului iniţiat de Ministerul Transporturilor prin CNADNR SA a parcurs procedura legală executivul l-a adoptat, astfel că adoptarea unui act normativ după analizarea condiţiilor de oportunitate şi parcurgerea unei etape prevăzute de legislaţie nu poate echivala cu săvârşirea unei fapte ilicite. În ceea ce priveşte stabilirea cuantumului despăgubirilor echivalente unui prejudiciu nepatrimonial, acesta include o doză de aproximare, dar instanţa trebuie să aibă în vedere o serie de criterii cum ar fi consecinţele negative suferite de cel în cauză pe plan

fizic şi psihic, importanţa valorilor lezate, măsura în care au fost lezate aceste valori şi intensitatea cu care au fost percepute consecinţele vătămării, măsura în care i-a fost afectată situaţia familială, profesională şi socială, precum şi în ce măsură drepturile nepatrimoniale, ocrotite prin Constituţie au fost lezate.

S-a învederat, în al doilea rând, că repararea prejudiciului presupune atingerea adusă onoarei şi demnităţii ori integrităţii fizice şi psihice ale acesteia, şi nu poate fi încadrată în această ipoteză situaţia reţinută de prima instanţă, anume simpla imposibilitate de folosinţă a terenului.

Totuşi, în situaţia în care se va considera că reclamanta este îndreptăţită la acordarea de daune morale, a solicitat recurentul cenzurarea cuantumului în care acestea au fost acordate, de 20000 Euro, acest cuantum fiind apreciat excesiv. Daunele morale, s-a subliniat, nu au rolul unor amenzi şi nu pot duce la o îmbogăţire nejustificată a persoanei vătămate, ele având dosar un rol compensator.

Intimata C.N.A.D.N.R. S.A., prin Direcţia Regională Drumuri şi Poduri Cluj, a lăsat la aprecierea instanţei admiterea sau respingerea recursului declarat de Guvernul României, a solicitat menţinerea dispoziţiilor sentinţei civile nr. 187 din data de 8 martie 2013, prin care s-a constatat că reclamanta a renunţat la judecată faţă de această parte, şi a precizat că nu are calitate procesuală în recurs.

Prin concluziile scrise depuse pentru termenul de judecată de azi intimata SV a solicitat respingerea recursului declarat de Guvernul României ca nefondat, cu consecinţa menţinerii ca legală şi temeinică a sentinţei atacate.

Intimata reclamantă a susţinut că instanţa de fond a procedat în mod corect, în temeiul art. 8 din Legea contenciosului administrativ, la verificarea prejudiciului creat acesteia,

atâta vreme cât Hotărârea Guvernului nr. 784/2009 a fost în vigoare şi, faţă de împrejurările concrete ale cauzei, a dispus în mod corect obligarea Guvernului la repararea acestui prejudiciu, chiar dacă petitele privind obligarea recurentului la abrogarea acestui act normativ a rămas fără obiect.

Reclamanta a relevat că recurentul este responsabil pentru prejudiciile suferite de către aceasta, iar cât priveşte problema acordării de către instanţă a daunelor morale s-a arătat că fapta ilicită cauzatoare de prejudicii în cauză este constituită de incoerenţa şi inerţia cu care Guvernul a tratat implementarea hotărârii adoptate, în acest fel creând o incertitudine pentru situaţia juridică a dreptului de proprietate aparţinând reclamantei.

În ceea ce priveşte prejudiciul suferit de reclamantă, s-a precizat că acesta se materializează pe mai multe planuri şi că dat fiind faptul că nu există reglementări în legislaţia naţională cu privire la cuantificarea prejudiciului în cazul în care ceea ce se pierde este o şansă, cuantumul daunelor rămâne la aprecierea instanţei.

În fine, referitor la critica din recurs potrivit căreia cuantumul daunelor morale acordate de către instanţă ar fi excesiv, a considerat reclamanta că suma stabilită de către judecătorul fondului reprezintă o reparaţie decentă a prejudiciului moral pe care l-a suferit, în condiţiile în care a fost lipsită de exerciţiul dreptului său de proprietate asupra unui teren cu o deosebită valoare sentimentală pentru sine şi în condiţiile în care, prin atitudinea incoerentă şi uneori ostilă a Guvernului, a fost pusă în situaţii de umilinţă la ghişeele autorităţilor de stat la care a fost nevoită să încerce şi apoi să revină în repetate rânduri pentru lămurirea situaţiei juridice a terenului său.

Examinând sentinţa atacată prin prisma motivelor de recurs invocate de recurentul Guvernul României, se reţin următoarele:

Prima instanţă a procedat în mod corect, în temeiul prevederilor art. 8 alin. (1) din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, cu modificările şi completările ulterioare, la examinarea şi soluţionarea pretenţiilor reclamantei SV constând în obligarea pârâtului Guvernului României la plata de despăgubiri morale, neprezentând relevanţă faptul că prin aceeaşi hotărâre s-a dispus, ca o consecinţă a unor împrejurări intervenite după formularea şi înregistrarea acţiunii în contencios administrativ, respingerea ca rămase fără obiect a capetelor de cerere prin care s-a solicitat obligarea Guvernului României să implementeze decizia de abrogare a Hotărârii Guvernului nr. 784/2009 privind aprobarea indicatorilor tehnico-economici ai obiectivului de investiţii Varianta Ocolitoare Cluj – Nord şi să transmită Municipiului Cluj – Napoca informaţii despre abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 784/2009 de îndată ce acest act administrativ va fi abrogat.

Susţinerile recurentului în sensul că judecătorul fondului a confundat daunele materiale cu daunele morale şi că nu sunt îndeplinite condiţiile răspunderii civile delictuale nu pot fi primite, obligaţia pârâtului Guvernul României de plată a echivalentului în lei a sumei de 20.000 euro fiind stabilită pentru repararea unui prejudiciu nepatrimonial suferit de reclamanta Şolea Veronica, urmare atitudinii evidente a autorităţii publice pârâte – de refuz nejustificat de a acţiona, de o manieră sau alta, în sensul clarificării situaţiei juridice create prin intrarea în vigoare a Hotărârii Guvernului nr. 784/2009, într-un termen rezonabil, care să permită reclamantei să-şi adapteze conduita în mod corespunzător – şi care a condus la o stare de incertitudine juridică.

În principiu, cuantificarea prejudiciului moral nu este supusă unor criterii legale de determinare, cuantumul daunelor morale stabilindu-se prin apreciere, ca urmare a aplicării de către instanţa de judecată a criteriilor referitoare la consecinţele

negative suferite de cel în cauză, în plan fizic şi psihic, importanţa valorilor lezate, măsura în care au fost lezate aceste valori, intensitatea cu care au fost percepute consecinţele vătămării, aceste criterii fiind subordonate conotaţiei aprecierii rezonabile, pe o bază echitabilă, corespunzătoare prejudiciului real şi efectiv produs.

Prin urmare, raportat la cele mai sus menţionate, precum şi la împrejurarea că prin Hotărârea Guvernului nr. 1101 din data de 14 noiembrie 2012 (publicată în Monitorul Oficial al României , Partea I, nr. 809 din 3 decembrie 2012) s-a constatat abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 784/2009 pentru aprobarea indicatorilor tehnico-economici ai obiectivului de investiţii ”Varianta de ocolire Cluj-Nord”, Înalta Curte constată, în litigiu, că este întemeiat motivul de recurs constând în stabilirea daunelor morale într-un cuantum excesiv, de 20.000 euro, şi reţine că se impune reducerea cuantumului acestor daune la echivalentul în lei la data plăţii a sumei de 5000 euro, prin aceasta stabilindu-se un anumit echilibru între prejudiciul moral produs şi despăgubirile acordate, în măsură să permită intimatei SV atenuarea suferinţele morale, fără a se ajunge însă în situaţia îmbogăţirii fără just temei.

În aceste condiţii, fiind considerat fondat numai unul dintre motivele de recurs invocate în cauză, în temeiul prevederilor art. 20 alin. (3) din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, cu modificările şi completările ulterioare, precum şi a dispoziţiilor art. 312 alin. (1) – (3) din Codul de procedură civilă din 1865, cu modificările şi completările ulterioare, s-a dispus admiterea recursului declarat de Guvernul României împotriva sentinţei civile nr. 187/2013 din 18 martie 2013 pronunţată de Curtea de Apel Cluj – Secţia a II-a civilă, de contencios administrativ şi fiscal, cu consecinţa modificării în parte a sentinţei atacate în sensul obligării pârâtului Guvernul României la plata echivalentului în lei la data plăţii a sumei de 5000 euro, şi a menţinerii celorlalte dispoziţii ale hotărârii recurate.